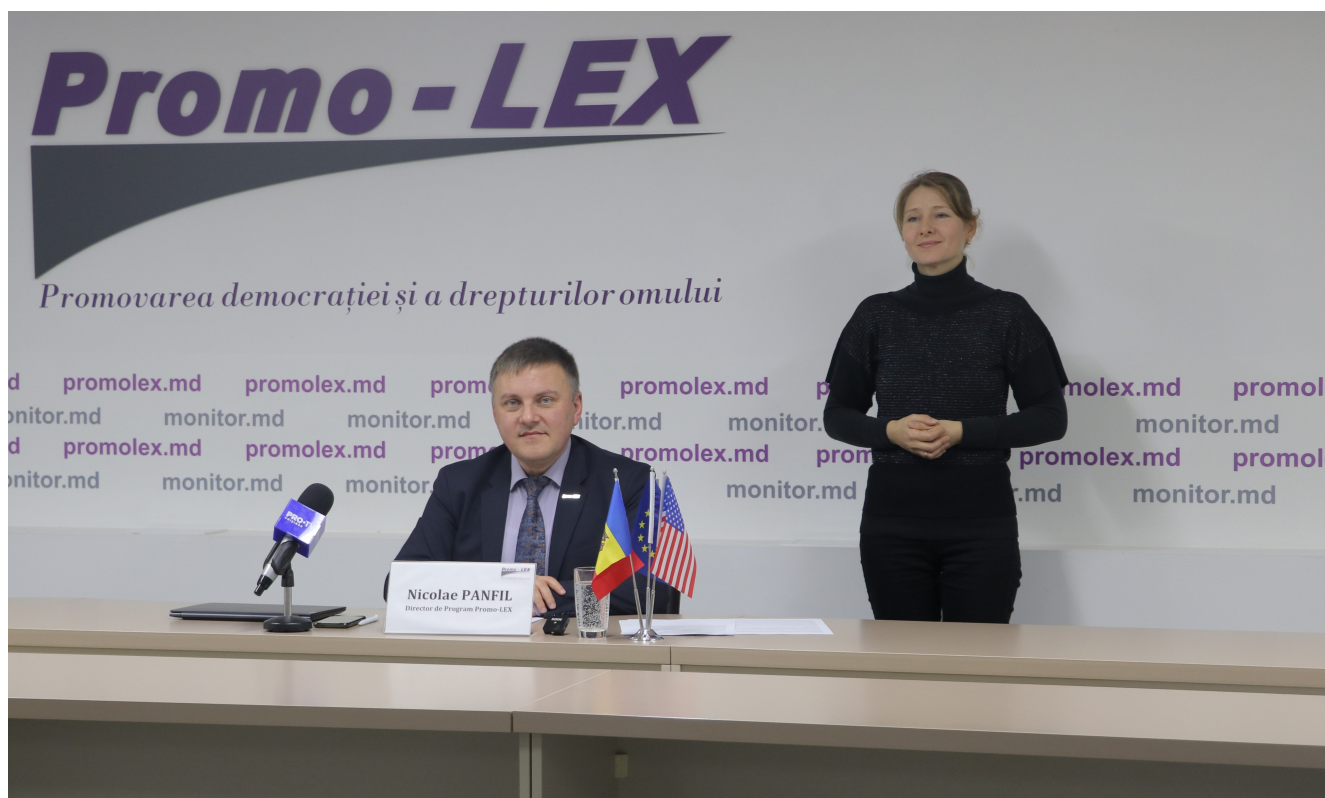


# Campania electorală pentru turul II mai apatică, dar marcată, în continuare, de folosirea abuzivă a resurselor administrative



Raportul nr. 5 al Misiunii Promo-LEX de Observare a Alegerilor Locale din 5 (19) noiembrie 2023 reflectă principalele constatări privind activitatea organelor electorale, examinarea contestațiilor și sesizărilor, prestația concurenților, inclusiv raportarea financiară a acestora, precum și folosirea discursului de ură în campania pentru turul doi al alegerilor locale.

## **Renunțarea buletinelor de vot. Validarea mandatelor**

După primul tur de scrutin, CEC a dispus renunțarea

buletinelor de vot în 18 circumscripții electorale, în perioada 10-12 noiembrie 2023. MO Promo-LEX a observat 57 de proceduri de renumărare a buletinelor de vot, monitorizând gradul de respectare a prevederilor normative de către membrii BESV. S-a constatat că nu au fost verificate listele electorale în peste 42% din cazuri, iar în circa 25% din situațiile observate nu a fost respectată prescripția ca doar un membru BESV să prezinte buletinele de vot tuturor participanților. Într-un caz (SV 9/4) observatorului i-a fost refuzată eliberarea copiilor autentificate ale proceselor-verbale.

În ceea ce privește rezultatele renumărării, menționăm că diferențele de voturi nu au fost semnificative. Valori relativ mai mari au fost identificate în doar două situații. La renumărarea buletinelor de vot pentru consiliile locale de nivelul I, în orașul Călărași și în comuna Mileștii Mici (Ialoveni), s-au constatat diferențe de circa 17 voturi pentru concurenții PDCM și PSDE, fără a fi însă afectată repartizarea mandatelor.

Începând cu 10 noiembrie 2023 a demarat procesul de confirmare a legalității alegerilor și de validare a mandatelor aleșilor locali de către consiliile electorale de circumscripție. Precizăm că implicarea CECE în acest proces este o noutate a legislației electorale, anterior instanțele de judecată realizau această procedură.

MO Promo-LEX a observat mai multe ședințe ale CECE și constată că procesul de validare a mandatelor a decurs, în general, conform prevederilor normative.

### **Contestațiile electorale mai multe, dar majoritatea respinse sau inadmisibile**

Potrivit observatorilor Promo-LEX, în perioada 5 – 15 noiembrie, au fost depuse cel puțin 150 contestații și sesizări la organele electorale (CECE I – 16, la CECE II – 79,

iar la CEC – 55). Numărul acestora a crescut semnificativ față de perioadele precedente de monitorizare. Majoritatea contestațiilor au vizat numărarea și totalizarea voturilor, confirmarea legalității alegerilor, desfășurarea ilegală a agitației electorale, utilizarea resurselor administrative și finanțarea ilegală a campaniei electorale.

În privința soluțiilor emise, constatăm că majoritatea au fost fie respinse, fie declarate inadmisibile (49 – la nivel de CECE și 44 – la nivel de CEC). Termenele de soluționare nu au fost respectate în toate cazurile.

### **Campania electorală mai apatică**

Implicând un număr mult mai mic de candidați, campania electorală pentru turul doi al alegerilor locale generale a fost mai apatică, decât cea din ajunul primului tur, și s-a axat preponderent pe întâlnirile cu alegătorii, care au constituit 57% din totalul de 53 de activități de campanie observate.

Cele mai multe activități au fost desfășurate de PAS – 45%, urmat de PSRM și PN – cu câte 12% fiecare. Din totalul activităților observate, cele mai multe au fost organizate în Bălți – 32%, Ungheni – 15% și Florești – 10%.

MO Promo-LEX a constatat cel puțin 19 cazuri ce pot fi calificate drept utilizare abuzivă a resurselor administrative. Toate au fost în favoarea candidaților PAS. Este vorba despre implicarea în alegerile locale generale a președintei Maia Sandu (3 cazuri) și participarea în activități de campanie a premierului Dorin Recean (14 cazuri) și a Ministrului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Andrei Spînu (2 cazuri).

În opinia MO Promo-LEX, implicarea în activitățile de campanie electorală a președintei, premierului și a altor persoane care dețin funcții publice încalcă principiul separării clare între instituțiile statului și partidele politice și nu asigură

egalitatea șanselor concurenților electorali.

## **Campania finanțată preponderent din alocațiile bugetare ale partidelor**

Potrivit paginii CEC, pentru perioada 8 – 10 noiembrie 2023, din cele 17 partide politice și 3 CI care au depus rapoarte financiare, doar 9 partide politice și 2 CI au declarat venituri, în valoare totală de 646.119 lei. În cazul celorlalți concurenți electorali, nu au fost acumulate venituri pentru perioada monitorizată. Cele mai multe venituri au fost raportate de PAS – 73%, urmat de PN – 14% și PDCM – 4%. Ponderea cea mai mare a veniturilor (74%) constituie, și de această dată, transferurile din conturile curente ale partidelor politice, fiind vorba în special despre alocațiile de la bugetul de stat.

În perioada 8 – 10 noiembrie 2023, 11 partide politice și 1 CI au raportat cheltuieli în sumă totală de 954.095 lei. Cele mai multe cheltuieli au fost raportate de PAS – 70%, urmat de PSRM – 15% și PN – 8%.

În urma monitorizării civice, MO Promo-LEX a estimat ca fiind neraportate cheltuieli de cel puțin 35.401 lei pentru activitățile electorale desfășurate de 8 partide politice. Din totalul cheltuielilor estimate drept neraportate, 41% au fost pentru PSDE, 22% – PSRM și 18% – PDCM.

În funcție de destinația cheltuielilor estimate drept neraportate, cele mai multe au fost pentru materialele promoționale – 41%, urmate de cele pentru publicitatea pe rețele de socializare – 32% și cheltuielile pentru publicitate pe rețeaua internet – 18%.

În perioada de monitorizare, au fost constatate cel puțin 2 cazuri de implicare a „părților terțe” în finanțarea publicității electorale pe rețelele de socializare. În context, MO Promo-LEX își reiterează recomandarea de a reglementa finanțarea politică și electorală de către „părți

terțe” în Codul Electoral.

### **Discursul de ură accentuat**

În perioada 30 octombrie – 12 noiembrie, Promo-LEX a identificat cel puțin nouă cazuri de discurs de ură, inclusiv două care au luat o formă mai gravă de manifestare – justificarea violenței și amenințarea. Alte două cazuri au reprezentat limbaj sexist, iar celelalte cinci au luat forma limbajului discriminator cu privire la dizabilitățile mintale.

De cele mai multe ori, cazurile identificate au avut la bază criteriul „apartenență politică” și au fost îndreptate împotriva politicienilor, membrilor partidelor politice și simpatizanților acestora. Cele nouă cazuri au fost distribuite de 1.735 de ori și vizualizate de peste 651 de mii de ori.

Precizăm că, în ziua turului II de scrutin, MO Promo-LEX va delega câte un observator static în 174 de secții de votare, iar în celelalte 442 de secții – procesul electoral va fi observat de 49 de echipe mobile formate din câte doi observatori.

**Raportul integral poate fi accesat [aici](#).**

*Raportul a fost elaborat cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate” și a Uniunii Europene prin Proiectul „Consolidarea cadrului legislativ electoral și evaluarea implementării acestuia în timpul alegerilor locale generale din 2023”.*